

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	5
İÇİNDEKİLER.....	7
KISALTMALAR	13
GİRİŞ	15

BİRİNCİ BÖLÜM

TANIK BEYANININ CEZA MUHAKEMESİ HUKUKUMUZDAKİ YERİ: İSPAT SİSTEMİ VE DELİL TÜRLERİ YÖNÜNDEN BİR DEĞERLENDİRME

I. CEZA MUHAKEMESİ HUKUKUNUN AMACI.....	26
II. İSPAT.....	28
III. DELİL.....	30
A. Delilin Özellikleri	30
B. Hukuka Uygun Delil.....	31
1. Hukuka Aykırı Delillere İlişkin Olarak Mevzuatımızın Benimsediği Sistem.....	31
2. Delil Yasakları	35
C. Delillerin Sınıflandırılması	39
IV. CEZA MUHAKEMESİNDE İSPATIN TEMEL İLKELERİ	41
A. Delillerin Re’sen Araştırılması	42
B. Delillerin Doğrudan Doğruya İncelenmesi	43
C. Hâkimin Delilleri Vicdani Kanaatlerine Göre Serbestçe Değerlendirmesi İlkesi	48
D. Şüpheden Sanık Yararlanır İlkesi.....	52
E. Delillerin Kolektifliği.....	55
F. Silahların Eşitliği İlkesi.....	56
G. Çelişmeli Yargılama İlkesi.....	58
H. Kimsenin Kendisini veya Yakınlarını Suçlayıcı Beyanda Bulunmaya Zorlanamaması (<i>Nemo Tenetur</i>) İlkesi	59

İKİNCİ BÖLÜM

TANIK BEYANININ GÜVENİLİRLİĞİ VE ADLİ PSİKOLOJİ

I. TANIK BEYANININ GÜVENİLİRLİĞİNE İLİŞKİN TEMEL ENDİŞELER.....	64
II. TANIK BEYANININ GÜVENİLİRLİĞİNİ ADLİ PSİKOLOJİ ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRMEK.....	65

A. Tanık Beyanının Güvenilirliğine İlişkin Adli Psikoloji Alanında Yürütülen Çalışmaların Tarihçesi	66
B. Tanık Beyanının Güvenilirliğini Etkileyen Nedenler	68
1. Tanığın Hatalı Olarak Gerçeğe Aykırı Beyanda Bulunması	68
a. Bellek Süreçlerinden Kaynaklanan Hata	68
aa. Kayıt Aşamasından Kaynaklanan Hata	69
bb. Saklama Aşamasından Kaynaklanan Hata	71
aaa. Zamanın Etkisi	72
bbb. Olay Sonrası Yanlış Bilgi Etkisi	73
ccc. Bellek Boşluklarından Kaynaklanan Hata	78
cc. Geri Çağırma Aşamasından Kaynaklanan Hata	79
dd. Beyan Aşamasından Kaynaklanan Hata	82
b. Tanık Beyanını Etkileyen Değişkenler	85
aa. Tahmini Değişkenler	85
aaa. Tanığa İlişkin Tahmini Değişkenler	85
bbb. Olaya İlişkin Tahmini Değişkenler	87
ccc. Beyana İlişkin Tahmini Değişkenler	88
ddd. Beyanı Değerlendirenlerin Doğru ve Yanlış Tanık Beyanını Birbirinden Ayırt Etme Yetenekleri	89
bb. Sistem Değişkenleri	89
aaa. Teşhis İşlemiyle Bağlantılı Sistem Değişkenleri	90
aaaa. Teşhiste Benimsenen Yöntem	90
bbbb. Teşhis Öncesi Tanığa Verilen Talimatlar	92
cccc. Teşhisteki Dizilimin İçeriği	92
dddd. Teşhis İşlemini Yöneten Kişilerin Etkisi	93
eeee. Teşhis İşleminde Bulunan Tanık Sayısı	93
bbb. Teşhise İlişkin Olanlar Dışında Diğer Sistem Değişkenleri	95
2. Tanığın Kasten Gerçeğe Aykırı Beyanda Bulunması	95
C. Hukuk Uygulayıcılarının Tanık Beyanını Değerlendirirken Adli Psikolojiden Faydalanmaları	103

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TANIK BEYANININ GÜVENİLİRLİĞİ KAPSAMINDA TANIĞIN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

I. TANIĞIN YÜKÜMLÜLÜKLERİNE İLİŞKİN DÜZENLEMELER	109
A. Çağrıldığı Zaman Hazır Bulunmak	109
B. Beyanda Bulunmak	112

C. Yemin Etmek.....	113
1. Tanığın Yemin Etme Zorunluluğu	113
2. Yemin Etme Zorunluluğunun İstisnaları	115
a. Yemin Verilmesi Yasak Olan Tanıklar	115
b. Yeminden Çekinme Hakkı Tanınan Kimseler.....	117
D. Doğruyu Söylemek.....	122
1. Tanığın Doğruyu Söyleme Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüğün Sınırları	122
2. Yalan Tanıklık Suçu	124
3. Yargı Görevi Yapanı, Bilirkişiyi veya Tanığı Etkilemeye Teşebbüs Suçu	132
4. Adil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs	135
II. TANIĞIN HAKLARINA İLİŞKİN DÜZENLEMELER	137
A. Tanıklıktan Çekinme	138
1. Şüpheli veya Sanığa Yakınlık Sebebiyle Tanıklıktan Çekinme	138
a. Yakınlık Sebebiyle Tanıklıktan Çekinme Hakkına Sahip Olan Tanık Grupları.....	139
b. Tanığın Çekinme Hakkı Konusunda Bilgilendirilmesi	144
2. Meslek ve Sürekli Uğraşları Sebebiyle Tanıklıktan Çekinme.....	147
3. Kendisi veya Yakınları Aleyhine Tanıklıktan Çekinme Hakkı.....	153
B. Korunma Hakkı	155
1. Tehlike Altındaki Tanıkların Korunmasına İlişkin Mevzuatımızdaki Düzenlemeler	158
2. Gizli Tanık	162
a. Gizli Tanığa İlişkin Mevzuatımızdaki Düzenlemeler	162
b. Gizli Tanık Tedbirinin Adil Yargılanma Hakkı Bağlamında Değerlendirilmesi	168
c. Gizli Tanık Beyanının Tek Başına Hükme Esas Alınmaması	172
C. Masraflarını İsteme ve Tazminat Hakkı.....	174
D. Haklarını Öğrenme Hakkı	175

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TANIK BEYANININ GÜVENİLİRLİĞİ KAPSAMINDA TANIĞIN ÇAĞRILMASINA, DİNLENMESİNE, BEYANININ TARTIŞILMASINA VE DEĞERLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN DÜZENLEMELER

I. TANIKLARIN ÇAĞRILMASINA İLİŞKİN DÜZENLEMELER	182
II. TANIĞIN DİNLENMESİNE İLİŞKİN DÜZENLEMELER	185
A. Tanığın Soruşturma Evresinde Dinlenmesi	185
B. Tanığın Kovuşturma Evresinde Dinlenmesi	187

1. Tanığın Davaya Bakan Hâkim veya Mahkeme Huzurunda Dinlenmesi	187
2. Tanığın Naip Hâkim veya İstinabe Yoluyla Dinlenmesi.....	200
C. Tanığın SEGBİS Yoluyla Dinlenmesi	202
D. Özel Tanık Gruplarının Dinlenmesi	206
1. Çocuk Tanıkların Dinlenmesi.....	207
2. Mağdurun, Şikâyetçinin ve Katılanın Tanık Olarak Dinlenmesi.....	210
3. Kırılğan Tanıkların/Mağdurların Dinlenmesinde Gözetilecek Hususlar	217
a. Kırılğan Mağdur ve Kırılğan Tanık Kavramları	220
b. Mağdur Çocukların ve İşlenen Suçun Etkisiyle Psikolojisi Bozulmuş Mağdurların Dinlenmesi.....	222
c. Nitelikli Cinsel İstismar ve Cinsel Saldırı Suçu Mağdurlarının Dinlenmesi	234
d. AİHM'in Al-Khawaja Testi Karşısında Kırılğan Tanığın Beyanı.....	240
4. Suç Ortağının Tanık Olarak Dinlenmesi	244
5. Akıl Hastalarının Tanık Olarak Dinlenmesi	247
6. Sağır ve Dilsizlerin Tanık Olarak Dinlenmeleri.....	248
7. Türkçe Bilmeyen Tanıkların Dinlenmesi	249
8. Hâkimin Tanık Olarak Dinlenmesi	249
9. Cumhuriyet Savcısının Tanık Olarak Dinlenmesi	250
10. Kolluğun Tanık Olarak Dinlenmesi	252
11. Müdafinin ve Katılan Vekilinin Tanık Olarak Dinlenmesi	253
12. Bilirkişinin Tanık Olarak Dinlenmesi	255
13. Zabıt Kâtibinin Tanık Olarak Dinlenmesi	256
14. Cumhurbaşkanının Tanık Olarak Dinlenmesi	256
15. Milletvekili, Bakan ve Cumhurbaşkanı Yardımcısının Tanık Olarak Dinlenmesi	257
E. Teşhis.....	257
1. Teşhise Genel Bir Bakış	258
2. Teşhis İşleminin İcra Edilebilmesi İçin Bulunması Gereken Koşullar	259
3. Teşhis İşleminin İcrası.....	261
a. Teşhis Diziliminde Yer Alacak Kişilerin Belirlenmesi	261
b. Teşhis Diziliminde Yer Alacak Kişilerin Sayısı	263
c. Teşhis Eden ve Edilenin Birbirlerini Görmemelerinin Sağlanması ...	264
d. Teşhis İşleminin Tekrarlanması.....	265
e. Teşhisin Tutanağa Bağlanması.....	265
f. Teşhis İşlemi Sırasında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	267
g. Fotoğraflı Teşhis.....	270

III. DELİLLERİN TARTIŞILMASI BAĞLAMINDA TANIĞA SORU SORULMASI	270
A. Delillerin Tartışılması	270
B. Tanığa Doğrudan Soru Sorulması.....	272
1. Tanığa Doğrudan Soru Sorulması ve Çapraz Soru Arasındaki Fark	272
2. Tanığa Doğrudan Soru Sorulmasına İlişkin CMK'daki Düzenlemeler.....	274
3. Sanığın Tanığa Soru Sorma Hakkı ve Tanık Dinlenmesinde Fırsat Eşitliği Bağlamında Tanığa Doğrudan Soru Sorulması	281
4. Tanığa Doğrudan Soru Sorulmasının Sınırlandırıldığı Hâller	289
a. Bazı Belgelerin Duruşmada Okunmasıyla Yetinilebileceğine İlişkin Düzenleme	289
b. Devlet Sırrına İlişkin Tanıklık	291
IV. DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ BAĞLAMINDA TANIK BEYANININ DEĞERLENDİRİLMESİ	297
A. Delillerin Değerlendirilmesi	297
B. Tanık Beyanının Değerlendirilmesi	298
1. Tanığın Beyanının Önceki Beyanıyla Çelişmesi Hâlinde Değerlendirilmesi	299
2. Tanığın Beyanının Diğer Delillerle Çelişmesi Hâlinde Değerlendirilmesi	300
3. Tanığın Beyanı Değerlendirilirken Bilirkişiden Yararlanılması	302
SONUÇ	305
KAYNAKÇA	311